

УДК 347.56:005.962.15:343.83(477)

DOI 10.32755/sjlaw.2021.03.031

Коросташівець І. М.,

аспірант кафедри адміністративного, цивільного та господарського права і процесу, заступник начальника відділу правового забезпечення та претензійно-позовної роботи, Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна
ORCID: 0000-0002-5691-2370

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ

У статті узагальнено нормативні та теоретичні визначення поняття дисципліни, службової дисципліни, на підставі чого запропоновано дефініцію поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС. Обґрунтовано, що дисциплінарна відповідальність персоналу ДКВС виникає на основі визначених фактичних і нормативних підстав. Установлено, що критеріями розмежування дисциплінарної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності є вид, рівень суспільної небезпеки та наслідки скоєного правопорушення.

Ключові слова: дисципліна, дисциплінарна відповідальність, державна кримінально-виконавча служба України, персонал, підстави дисциплінарної відповідальності, структуро-система дисциплінарної відповідальності, дисциплінарний проступок.

Постановка проблеми. На сучасному етапі побудови в Україні демократичної і правової держави та реформування її пенітенціарної системи важливого значення набуває вдосконалення правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із функціонуванням системи органів і установ Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України). Реалізація покладених на зазначену службу завдань багато в чому залежить від стану службової та трудової дисципліни її персоналу. Натомість досягнення високого рівня дисципліни забезпечується цілим комплексом організаційних, виховних, а також юридичних засобів, серед яких не останнє місце посідає інститут дисциплінарної відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність персоналу ДКВС України є складним науковим та правовим феноменом, функціонування якого здійснюється у параметрах розвитку правової системи

України як такої, а також галузей адміністративного та трудового права зокрема. Підвищення ефективності дії правових норм, що регулюють зазначену сферу суспільних відносин, безпосередньо залежить від стану наукового супроводу відповідних законодавчих і управлінських процесів. Зазначене обумовлює необхідність формування теоретичних і нормативних засад дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України, зокрема, обґрунтування поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України та виділення її особливостей.

Як наукова проблема поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України є недостатньо розробленим, хоча деякі її аспекти знаходили висвітлення в дослідженнях з адміністративного, трудового, кримінально-виконавчого права, присвячених проблемам управління органами і установами кримінально-виконавчої системи України у цілому та ДКВС зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури свідчить про доволі стійкий інтерес дослідників до проблем дисциплінарної відповідальності. Так, різні аспекти дисциплінарної відповідальності з позицій теорії права, адміністративного та трудового права аналізували у своїх працях Н. М. Вапнярчук, В. С. Венедіктов, К. В. Коваленко, М. С. Ковтун, А. О. Купріянова, С. В. Лозовий, О. І. Процевський, В. В. Середа, В. І. Щербина та ін. Проблематику дисциплінарних правовідносин і дисциплінарної відповідальності різних категорій працівників та службовців розробляли О. І. Гарасимів, С. В. Грищенко, Л. В. Корнута, А. М. Медведєв, А. О. Купріянова, О. Д. Новак, А. В. Шевченко та ін. Організаційно-правові засади діяльності органів і установ ДКВС України досліджували такі науковці, як А. О. Галай, Є. Ю. Бараш, С. К. Гречанюк, С. В. Зливко, А. М. Легенький, В. Ф. Пузирний та ін. Проте, попри досить вагомий доробок у вирішенні загальних проблем управління персоналом ДКВС, невирішеною залишається проблема обґрунтування поняття та змісту дисциплінарної відповідальності її персоналу. Так, установлено наявність лише двох наукових праць, предметом яких є дисциплінарна відповідальність персоналу ДКВС – зокрема, це наукова стаття, авторами якої є Л. П. Самофалов, І. В. Борисенко,

Д. М. Шевченко [1], а також наукова розвідка М. М. Сикала та А. В. Пуховець [2]. У першій із зазначених праць автори пропонують своє визначення поняття дисциплінарної відповідальності рядового і начальницького складу Кримінально-виконавчої служби та розкривають окремі аспекти, пов'язані з питанням підстав та особливостей дисциплінарної відповідальності та дисциплінарного провадження у системі органів і установ ДКВС [1, с. 75–76]. У другій праці авторами обґрунтовано важливі для розуміння поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС тези про те, що призначенням зазначеного інституту є забезпечення інтересів та свободи взаємопов'язаних сторін; підставою дисциплінарної відповідальності персоналу пенітенціарної системи є дисциплінарний проступок; критеріями розмежування дисциплінарної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності персоналу системи органів і установ ДКВС є вид правопорушення, рівень його суспільної небезпеки та наслідки [2, с. 370–374]. Однак складність правового інституту дисциплінарної відповідальності, а також завдання вдосконалення адміністративно-правових засад управління персоналом в умовах нещодавніх структурно-організаційних змін у ДКВС України вимагають більш ефективного обґрунтування поняття та особливостей дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС. Отже, констатуємо важливість і актуальність досліджень теоретичних засад дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС для вдосконалення адміністративно-правового регулювання відносин у зазначеній сфері, і наголошуємо на тому, що такі дослідження мають бути системними, комплексними і реалізовуватися на основі усталених в юридичній науці принципів пізнання. Зазначене обумовлює актуальність нашої статті.

Метою статті є формування поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України та виділення його ознак. Зазначеного досягатимемо реалізацією таких **завдань**: 1) аналіз понять дисципліни, службової дисципліни, дисциплінарної відповідальності та формування поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України; 2) обґрунтування та характеристика елементів структуро-системи поняття дисциплінар-

ної відповідальності персоналу ДКВС; 3) виділення особливостей зазначеного поняття.

Виклад основного матеріалу. Формування поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС розпочнемо з аналізу ключового поняття, яким є дисципліна. Нами встановлено, що дисципліна, як вимога і правило соціально відповідальної поведінки, у широкому розумінні є дотриманням особою чи групою осіб встановлених нормами певних правил соціальної взаємодії. У юридичних дослідженнях дисципліна найчастіше розглядається як сформований у суспільстві певний порядок поведінки людей, відповідної нормам права і моралі, закріпленій на рівні нормативно-правових актів, а також на рівні традицій і звичаїв [3, с. 10]. Так, О. І. Гарасимов розуміє поняття дисципліни як «встановлений нормами права порядок взаємин учасників суспільних відносин, що визначає процедурні елементи реалізації останніми своїх прав та виконання ними ж обов'язків у процесі сумісної діяльності в тій чи іншій сфері суспільного виробництва» [4, с. 141–142]. У більшості випадків дисципліна позиціонується як правове явище, що має тісний зв'язок з державою та сферою публічного управління, що обумовлює пов'язаність зазначеного поняття із поняттям службової дисципліни. Нормативне визначення службової дисципліни міститься, зокрема, у ст. 2 Закону України «Про державну службу», відповідно до якої «службова дисципліна – це неухильне додержання Присяги державного службовця, сумлінне виконання службових обов'язків та правил внутрішнього трудового розпорядку» [5], а також у чинному для ДКВС Дисциплінарному статуті органів внутрішніх справ, який визначає службову дисципліну як «дотримання особами рядового і начальницького складу Конституції і законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, наказів та інших нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України, підпорядкованих йому органів і підрозділів та Присяги працівника органів внутрішніх справ України» [6]. У затверджених наказом Департаменту з питань виконання кримінальних покарань № 98/СД-20 від 30 квітня 2020 року Правилах внутрішнього трудового розпорядку персоналу Департаменту визначено, що «службова дисципліна у зазначеному державному органі ґрун-

тується на засадах сумлінного та професійного виконання державним службовцем своїх обов'язків, дотримання принципів державної служби та правил етичної поведінки, неухильного виконання рішень державних органів, наказів (розпоряджень), доручень керівництва, наданих на підставі та у межах повноважень, передбачених Конституцією України та законами України» [7].

Обґрунтування дисциплінарної відповідальності як виду юридичної відповідальності здійснюється на підставі різних критеріїв. Зокрема, К. Ю. Мельник розглядає дисциплінарну відповідальність як обов'язок працівника, що порушив трудову дисципліну, понести покарання, передбачене нормами трудового законодавства [8, с. 321]. У контексті адміністративного права дисциплінарна відповідальність найчастіше обґрунтовується як захід державного примусу, що настає у разі вчинення правопорушення і полягає в обов'язку особи на підставі рішення компетентного органу зазнати певних позбавлень матеріального і морального характеру [9, с. 246]. Аналізуючи дисциплінарну відповідальність рядового і начальницького складу Кримінально-виконавчої служби, Л. П. Самофалов, І. В. Борисенко та Д. М. Шевченко акцентують на таких її ознаках, як: 1) двоаспектний характер (негативний, оскільки вона пов'язана з настанням для порушника негативних наслідків, та позитивний, бо вона відіграє виховну і мобілізуючу роль у досягненні поставленої мети); 2) наявність дисциплінарного проступку як підстави; 3) вираження у формі накладання дисциплінарного стягнення; 4) урегульованість правовими нормами; 5) можливість застосування у комплексі з іншими видами юридичної відповідальності [1, с. 75–76].

З урахуванням зазначеного пропонуємо під поняттям дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС розуміти зазнання (претерпіння) особою із числа зазначеної категорії осіб, винною у порушенні визначених законодавством норм службової та трудової дисципліни у формі дисциплінарного проступку примусових заходів (стягнень), що мають вираження у позбавленні певних благ особистого, майнового чи організаційного характеру, здійснюються посадовими особами у порядку підлеглості та у визначеній законом процедурній формі.

Розкриваючи сутність поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС, необхідно проаналізувати його структуро-систему. Традиційно до елементів поняття дисциплінарної відповідальності відносять: а) підстави; б) принципи; в) мету.

У контексті теорії права під підставами юридичної відповідальності зазвичай розуміють визначену сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність можливою і необхідною. Прийнято виділяти фактичні та нормативні підстави юридичної відповідальності. Виходячи із загального поняття нормативності нормативні підстави дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС – це закріплені на законодавчому рівні обставини (передумови), які виражаються у вчиненні суб'єктом протиправних дій (та/або бездіяльності) і своїм наслідком мають виникнення правовідносин щодо притягнення винної особи до дисциплінарної відповідальності. Нормативними підставами дисциплінарної відповідальності особи із числа персоналу ДКВС є нормативно-правові акти загального та спеціального характеру, предметом регулювання яких є дисципліна. Фактичними підставами дисциплінарної відповідальності особи із числа персоналу ДКВС є вчинення нею дисциплінарного проступку, тобто, винного протиправного невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків. У нашому випадку під поняттям дисциплінарного проступку пропонуємо вважати винне невиконання або неналежне виконання такою особою покладених на неї законодавством про службу, законодавством про працю, а також статутами, положеннями, колективним трудовим договором службових, посадових та трудових обов'язків. Згідно з теорією права зміст дисциплінарного проступку, як різновиду правопорушення, охоплюється такими елементами, як: а) об'єкт; б) об'єктивна сторона; в) суб'єкт; г) суб'єктивна сторона. Аналізуючи об'єкт дисциплінарного проступку, здійсненого особою із числа персоналу ДКВС, слід виділяти загальний та родовий об'єкти. Так, на думку В. В. Середи, загальним об'єктом дисциплінарного проступку є дисципліна (становище, за якого всі суб'єкти правовідносин неухильно додержуються порядку і правил, встановлених законами, статутами та положеннями), родовим – трудова дисципліна на підприємстві, тобто встанов-

лений порядок, правовий режим трудової діяльності [10, с. 127]. На думку О. Д. Новака, загальним об'єктом дисциплінарного проступку державного службовця є відносини, які забезпечують нормальне функціонування державного апарату; родовим – відносини, що становлять зміст службової діяльності державного службовця [11, с. 131]. Таким чином, загальним об'єктом дисциплінарного проступку особи із числа персоналу ДКВС є стан дисципліни – загальної, військової, службової, трудової. Поняття спеціального об'єкта є комплексним, до якого, на нашу думку, слід відносити: а) визначені за посадою службові обов'язки; б) вимоги щодо дотримання службової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку; в) загальні правила поведінки військовослужбовців, державних службовців; г) кодифіковані етичні вимоги. Об'єктивна сторона дисциплінарного проступку, вчиненого особою із числа персоналу ДКВС, характеризується діянням (дією або бездіяльністю), яке не збігається із визначеною нормами моделлю поведінки, є об'єктивно шкідливим та характеризується причинним зв'язком між діяннями і шкідливими наслідками, що наступили. Також об'єктивну сторону дисциплінарного проступку складають місце, час, обстановка та спосіб його здійснення. Суб'єктом дисциплінарного проступку, а отже, дисциплінарної відповідальності, у нашому випадку є фізична осудна особа, яка належить до однієї з трьох зазначених категорій: а) особи із числа рядового і начальницького складу, що проходять службу в органах і установах ДКВС; б) спеціалісти, які не мають спеціальних звань; в) інші працівники, які працюють за договорами. Суб'єктивну сторону дисциплінарного проступку складає вина у формі умислу чи необережності, тобто, психічне ставлення особи-правопорушника до наслідків своїх дій.

Визначення мети дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС здійснюємо з урахуванням того факту, що загалом метою інституту юридичної відповідальності є охорона і захист суспільних відносин від будь-яких незаконних посягань. Відповідно, метою дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС є забезпечення виконання персоналом ДКВС своїх службових, посадових і трудових обов'язків, дотримання військової,

службової та трудової дисципліни і, як наслідок – забезпечення виконання покладених на ДКВС України завдань та забезпечення стабільності її функціонування у цілому.

Відштовхуючись від акумульованого у літературі поняття принципів юридичної відповідальності як основоположних засад функціонування зазначеного інституту та його реалізації, а також з урахуванням змісту нормативно-правової бази, що регулює питання організації і діяльності ДКВС, до принципів дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС слід віднести такі принципи, як: законність, невідворотність, обґрунтованість, справедливість, гласність, презумпція невинуватості, індивідуалізація, адекватність стягнення, усебічного захисту прав працівника та ін. Зазначені принципи розглядаються нами як необхідна складова правового статусу осіб із числа персоналу ДКВС, зокрема, тієї його частини, яка забезпечує можливість та необхідність відповідати за вчинені дисциплінарні проступки, а також як чинники, що відбивають сутність і призначення дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС.

Розкриваючи зміст поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС, не можна обійти увагу питання його особливостей. На нашу думку, специфіку зазначеного поняття визначають два основних чинника, а саме: а) особливості суб'єкта; б) особливості правового регулювання. Особливості змісту адміністративно-правового статусу осіб із числа персоналу органів і установ ДКВС обумовлюють можливість виділення загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності. Причому через неоднорідність категорії осіб, наділених спеціальною дисциплінарною відповідальністю, можливим є виділення: а) спеціальної дисциплінарної відповідальності, нормативними підставами якої є норми законодавства (в нашому випадку вона поширюється на осіб із числа персоналу системи органів ДКВС, що мають статус державного службовця, їх статус регламентується Законом України «Про державну службу»); б) спеціальної дисциплінарної відповідальності, нормативними підставами якої є норми галузевих статутів та положень про дисципліну (поширюється на осіб рядового і начальницького складу, щодо яких у дисциплінарних правовідносинах діють норми «Дисциплінарного статуту

органів внутрішніх справ», а у разі прийняття – норми Закону України «Про пенітенціарну систему» та норми Дисциплінарного статуту пенітенціарної системи). Працівники із числа осіб, які не мають спеціальних звань та працюють у ДКВС за трудовим договором, несуть загальну дисциплінарну відповідальність. Проте з огляду на особливості режиму установ, що входять у систему ДКВС, а також вимог щодо виконання своїх обов'язків персоналом, обумовлених статусом та завданнями ДКВС, загальна дисциплінарна відповідальність таких працівників також має специфічні риси, що дозволяє позиціонувати її як особливу.

Порівнюючи спеціальну і загальну дисциплінарну відповідальність, слід наголосити на таких відмінностях першої від другої: а) для спеціальної дисциплінарної відповідальності характерними є більш широкий зміст дисциплінарного проступку і більш суворі санкції; б) на осіб, що є суб'єктами спеціальної дисциплінарної відповідальності, дисциплінарні стягнення можуть накладатися не лише органом, який відає прийомом на роботу, але й іншими органами; в) у трудові чи посадові обов'язки певних категорій осіб включено обов'язок дотримуватися високих морально-етичних норм, бути прикладом для наслідування на службі і в побуті, невиконання якого також може тягти за собою дисциплінарну відповідальність. Наголосимо, що таке правило поширюється і на персонал системи органів ДКВС. Зокрема, у розділі VII «Поведінка персоналу ДКВС у позаробочий час» Кодексу професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України зазначено, що «персонал ДКВС України зобов'язаний не чинити дій і вчинків, що можуть зашкодити інтересам чи негативно вплинути на репутацію ДКВС України. Персонал ДКВС України зобов'язаний повідомити вищому керівництву про будь-яке провадження, відкрите за фактом вчинення ним кримінального або іншого правопорушення» [12].

Отже, особливості дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС обумовлюють такі її властивості, як: 1) відповідність загальним принципам та нормативним засадам юридичної відповідальності; 2) обумовленість змісту адміністративно-правовим статусом суб'єктів-носів, що дозволяє виділяти спеціальний та загальний її види; 3) регламентація нормами, що на-

лежать до кількох галузей права, зокрема, адміністративного, трудового, службового, військового; 4) наявність прогалин у нормативному врегулюванні.

Висновки. 1. Під поняттям дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС пропонуємо розуміти зазнання (претерпіння) особою із числа зазначеної категорії осіб, винною у порушенні визначених законодавством норм службової та трудової дисципліни у формі дисциплінарного проступку примусових заходів (стягнень), що мають вираження у позбавленні певних благ особистого, майнового чи організаційного характеру, здійснюються посадовими особами в порядку підлеглості та у визначеній законом процедурній формі. До складу поняття дисциплінарної відповідальності осіб із числа персоналу ДКВС слід відносити такі елементи, як підстави, зміст, принципи, мету.

2. Дисциплінарна відповідальність персоналу ДКВС характеризується тим, що: 1) реалізується на підставі здійснення суб'єктом відповідальності дисциплінарного проступку; 2) є винним порушенням трудової дисципліни і службових обов'язків; 3) має вираз у дії чи бездіяльності, допускається свідомо чи з необережності; 4) тягне за собою дисциплінарне стягнення, метою якого є виховання в порушника сумлінного ставлення до порядку несення служби, службових та посадових обов'язків; 5) суб'єктами, уповноваженими застосовувати дисциплінарні стягнення у зазначеній системі органів і установ, є посадові особи в порядку підлеглості.

3. До особливостей дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС слід віднести: 1) відповідність загальним принципам та нормативним засадам юридичної відповідальності; 2) обумовленість змісту адміністративно-правовим статусом суб'єктів-носіїв, що дозволяє виділяти спеціальний та загальний її види; 3) регламентація нормами, що належать до кількох галузей права, зокрема, адміністративного, трудового, службового, військового; 4) наявність прогалин у нормативному, зокрема, адміністративно-правовому, врегулюванні.

4. Перспективи вивчення та вдосконалення поняття дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС пов'язуємо з подальшим обґрунтуванням факту багатовимірної сутності зазначено-

го правового феномена, який містить у собі ознаки елементу правового статусу особи із числа персоналу ДКВС; окремого виду відносин юридичної відповідальності; чинника забезпечення належного функціонування ДКВС та усієї пенітенціарної системи України у цілому.

Список використаних джерел

1. Самофалов Л. П., Борисенко І. В., Шевченко Д. М. До питання про поняття дисципліни і дисциплінарної відповідальності рядового і начальницького складу Кримінально-виконавчої служби. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2018. № 1 (3). С. 66–77.

2. Сикал М. М., Пуховець А. В. Особливості дисциплінарної відповідальності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. *Кримінально-виконавча система України та її роль у розбудові правової і соціальної держави: матеріали III заочної науково-практичної конференції* (м. Чернігів, 27 листоп. 2018 р.). Чернігів: Академія ДПТС, 2018. С. 368–372.

3. Купріянова А. О. Правове регулювання дисциплінарної відповідальності державних виконавців: автореф. дис. ... канд. юрид наук: 12.00.05. Харків, 2019. 28 с.

4. Гарасимів О. І. Дисциплінарна відповідальність працівників органів внутрішніх справ. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2013. № 2. С. 138–145.

5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.

6. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ: Закон України від 22.02. 2006 р. № 3460-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 29. Ст. 245.

7. Про затвердження Правил внутрішнього трудового розпорядку персоналу Департаменту: наказ по Департаменту з питань виконання кримінальних покарань від 30.04.2021 р. № 98/СД-20. URL: <https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83.pdf> (дата звернення: 01.10.2021).

8. Мельник К. Ю. Трудове право України: підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 480 с.

9. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине: учебное пособие. Харьков: Одиссей, 2004. 272 с.

10. Серета В. В. Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 125–129.

11. Новак О. Д. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 129–133.

12. Кодекс професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ Міністерства юстиції України від 14.04.2017 р. № 1272/5. Дата оновлення: 05.03.2020. URL: <http://govua.in.ua/index.php/struktura/istoriya-2?layout=edit&id=898> (дата звернення: 01.10.2021).

Korostashivets I.

DISCIPLINARY RESPONSIBILITY OF PERSONNEL OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE: CONCEPTS, FEATURES

The article summarizes the normative and theoretical definitions of the concept of discipline, service discipline, on the basis of which the definition of the concept of disciplinary responsibility of the personnel of the State Criminal and Executive Service (hereinafter SCES) as for knowledge by a person from the specified category of persons regarding violation of the norms of service and labor discipline in the form of disciplinary misconduct of coercive measures (penalties), which are expressed in the deprivation of certain benefits of personal, property or organizational nature, which are carried out by officials in the order of subordination and in the procedural form prescribed by law.

The disciplinary responsibility of SCES personnel arises on the basis of certain factual and normative grounds. It is established that the criteria for distinguishing disciplinary liability from other types of legal liability are the type, level of public danger and the consequences of the offense.

The characteristic features of disciplinary responsibility of SCES personnel are highlighted, namely: 1) is realized on the basis of realization by the subject of responsibility of a disciplinary misconduct; 2) is a violation of labor discipline and official duties; 3) has an expression in action or inaction, is allowed knowingly or negligently; 4) entails a disciplinary sanction, the purpose of which is to educate the violator of conscientious attitude to the order of service, official and work responsibilities; 5) the subjects authorized to apply disciplinary sanctions in the specified system of bodies and institutions are officials in the order of subordination.

Key words: discipline, disciplinary responsibility, State Criminal and Executive Service of Ukraine, personnel, bases of disciplinary responsibility, structure system of disciplinary responsibility, disciplinary misconduct.

References

1. Samofalov, L. P., Borysenko, I. V. and Shevchenko, D. M. (2018), “On the question of the concept of discipline and disciplinary responsibility of the

rank and command staff of the Criminal and Executive Service”, *Criminal and Executive System: Yesterday. Today. Tomorrow*, No. 1 (3), pp. 66–77.

2. Sykal, M. M. and Pukhovets, A. V. (2018), “Peculiarities of disciplinary responsibility of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine”, *Criminal and Executive System of Ukraine and its role in building of legal and social state: materials of the III online scientific-practical conference* (November 27, 2018), Academy of the State Penitentiary Service, pp. 368–372.

3. Kuprianova, A. O. (2019), *Legal regulation of disciplinary liability of state executors: PhD in Law thesis*, Kharkiv.

4. Harasymov, O. I. (2013), “Disciplinary liability of personnel of law enforcement bodies”, *Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs. Legal series*, No. 2, pp. 138–145.

5. Ukraine (2015), *On State Service: Law of Ukraine*, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

6. Ukraine (2006), *On the Disciplinary Statute of Law Enforcement Bodies: Law of Ukraine*, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

7. Ukraine (2020), *On Approval of the Rules of Internal Labor Regulations of the Personnel of the Department: Order of the Department of Issues of Execution of Criminal Punishments*, Kyiv, available at: <https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83.pdf> (accessed 01 October 2021).

8. Melnyk, K. Yu. (2014), *Labor law of Ukraine: manual*, Disa plus, Kharkiv.

9. Mykolenko, A. I. (2004), *Administrative process and administrative responsibility in Ukraine: manual*, Odissei, Kharkiv.

10. Sereda, V. V. (2014), “Concept, characteristics and composition of disciplinary misconduct”, *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, No. 12, pp. 125–129.

11. Novak, O. D. (2012), “Disciplinary misconduct as a basis for disciplinary liability of civil servants”, *Journal of Kyiv Law University*, No. 2, pp. 129–133.

12. Ukraine (2017), *Code of Professional Ethics of the Personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine: Order of the Ministry of Justice of Ukraine*, Kyiv, available at: <http://govua.in.ua/index.php/struktura/istoriya-2?layout=edit&id=898> (accessed 01 October 2021).